

קָדִישָׁא בְּפּוֹמָא, בְּלֶבֶא בְּנֶפֶשָׁא, וְלְאַקְשָׁרָא כֹּלָא,
כְּשַׁלְהֹבָא דְּאַתְקָשָׁרָא בְּטִיפָּסָא, וּבְהַהוּא יְהוּדָא
רְעֵבִיד, גְּרִים לְאַתְפִּיכָּסָא מְלָבָא בְּמַטְרוֹנִיתָא, וְאַזְעָדָע
לֵיה לְמְלָבָא רְחִימָוֹתָא דִּילָה לְגַבִּיה.

דָּבָר אַחֲר, בְּנוֹת יְרוּשָׁלָם, אַלְיאָן תְּרִיסֶר שְׁבָטִין.
דְּתִגְיָנָן, יְרוּשָׁלָם עַל תְּרִיסֶר טִוְרִין קִיִּמָא.
וּמְאָן דָּאָמֵר עַל שְׁבָעָה, לֹא קָאָמֵר לְאַשְׁלָמָא שְׁלִימָיו,
וְאַף עַל גַּב דְּכָלָא חָד, דְּאִית שְׁבָעָה, וְאִית אַרְבָּע,
וְאִית תְּרִיסֶר, וְכָלָא חָד.

וְדָאי עַל תְּרִיסֶר טִוְרִין קִיִּמָא, תְּלַת טִוְרִין לְסִטְרָא
דָא, וְתְּלַת טִוְרִין לְסִטְרָא דָא, וּבָן לְאַרְבָּע
וּוּזָין, וּבָדֵין אַתְקָרֵי חִיה. בְּמַה דָּאָת אָמֵר, (יחזקאל ۷)
הִיא הַחִיה אֲשֶׁר רָאִיתִי תְּהַת אֱלֹהִי יִשְׂרָאֵל. וְאַלְיאָן
אַקְרָיוֹן בְּנוֹת יְרוּשָׁלָים, בְּגַיְן דְּקִיִּמָא עַלְיִיהוּ. וְאַיְנוֹן

לשון הקודש

עַל גַּב שְׁהַפֵּל אֶחָד, שִׁישׁ שְׁבָעָה וַיֵּשׁ
אַרְבָּעָה וַיֵּשׁ שְׁנִים עַשֶּׂר, וְהַכְלָא אֶחָד.
וְדָאי עַל שְׁנִים עַשֶּׂר חֶרְמִים עַמְּדָת,
שְׁלָשָׁה חֶרְמִים לְאַצְדֵּקָה, וְשְׁלָשָׁה חֶרְמִים לְאַצְדֵּקָה,
וְה, וּבָן לְאַרְבָּע וּוֹיּוֹת, וְאָנוּ נְקָרָאת חִיה,
כְּמוֹ שְׁנָאָמֵר (יחזקאל ۷) הִיא הַחִיה אֲשֶׁר
רָאִיתִי תְּהַת אֱלֹהִי יִשְׂרָאֵל. וְאַלְהָה
נְקָרָאות בְּנוֹת יְרוּשָׁלָם, מְשֻׁומָּדָת
עַלְיהָן, וְהָן מְעִידות עֲדוֹת לְמַלְךָ עַל
שְׁבָעָה, לֹא אָמֵר לְהַשְׁלִימָה שְׁלִימָות. וְאַפְּ

סֵחָדִי סְהָדוֹתָא לְמַלְכָא עַל בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הֲזָא הוּא דְבָתִיב, (תהלים קכ"ב) **שְׁבָטִי יְהָעָדָה עַדְותָ לִישְׂרָאֵל לְהֽוֹדֹת לְשָׁם** יְיָ. אמר רבי יהודה, ובאה חולקחון דישראל, (דברים י"ד) כי עם קדוש אתה לְיִצְחָק ובד בחר יְיָ וגו':

יִשְׁשָׁכֶר חָמָר גָּרָם רֹובֵץ בֵּין הַמְשֻׁפְתִּים. אמר רבי אלעזר, וכי יִשְׁשָׁכֶר חָמָר אַקְרָרִי. אי בגין דאשתחדל באורייתא, נקריה ליה סום או אריה, או גמר, אםאי חמור. אלא אמרו, בגין דחמור גטיל מטוילא, ולא בעית במאיריה בשאר בעיר, ולא אית ביה גפות הרות, ולא חיש לשבב באתר מתרתקן. אוף הבי יששכר, דאשתחדלותיה באורייתא, גטיל מטוילא דאורייתא, ולא בעית ביה בקדשא בריך הוא, ולא אית ביה גפות הרות, בחמור דלא חיש

לשון הקודש

בנסת ישראל. וזה שכותב (תהלים קכט) שבטיה עדות לישראל להודות לשם ה. אמר רבי יהודה, אשר חלכם של ישראל שיזדים דרכיכי הקדוש ברוך הוא, עליהם בתרוב (דברים י"ד) כי עם קדוש אתה לה אלחיך ובד בחר ה' וגו'.
יִשְׁשָׁכֶר חָמָר גָּרָם רֹובֵץ בֵּין הַמְשֻׁפְתִּים. אמר רבי אלעזר, וכי יִשְׁשָׁכֶר נקרא חמור? אם משום שהשתדל בתורה, נוטל משא התורה, ולא בועט באהוננו כמו שאר הבהמות, ואין בו גפות הרות, ולא חושש לשבב במקומות מתקן. אף בחד ששכר, שהשתדלותו בתורה, נוטל משא התורה, ולא בועט בקדוש ברוך הוא, ואם משום שהשתדל בתורה,

לִקְרָא דִילִיה, אַלֵא לִקְרָא דָמְרִיה (ס"א דרביה). רׂוּבֵץ בֵין הַמְשֻׁפְתִּים, כִּדְאָמְרִינוּ וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן, וְתַיִן צָעֵר תְּחִיה, וּבְתוֹרָה אַתָּה עַמְלָ.

דָבָר אחר יִשְׁשָׁבֵר חָמֵר גְּרָם רׂוּבֵץ וְגוּ. פָתָח וְאָמַר, (תהלים כז) לְדִידֵךְ ה' אָזְרֵי וְיִשְׁעֵי מִמֵּי אִירָא יְיָ מְעוֹז חַיִן מִמֵּי אֲפָחָד, בִּמְהָחָבֵין אַיִלּוֹן מְלִין דָאָרִיבִּיתָא, בִּמְהָחָבֵין אַיִלּוֹן דְמִשְׁתְּדֵלִי בָאָרִיבִּיתָא, קְמֵי קָדְשָׁא בָּרוּךְ הוּא. דָכְלָמָא נְטִיר הָוּא לְעִילָא, נְטִיר הָוּא לְתַתָּא. וְלֹא עוֹד, אַלֵא דְכַבְּפִית לְכָל פְגַעַי דָעַלְמָא, וְאַחַת לֹזֶן לְעוֹמָקִי דְתַהוֹמָא רְבָא.

תֵא חַיִן, בְשַׁעַתָּא דְעַאל לִילִיא, פָתָחֵין סְתִימֵין, וּבְלֵבִי וְחָמֵרִי שְׁרִין וְשָׁטָאן בָעַלְמָא, וְאַתִּיהִיבָת

לשון הקודש

אַלֵא לְכָבּוֹד רְבוֹנוֹ וְרְבוֹנוֹ. רְבִץ בֵין בִּמְהָחָבֵים אַוְתָם שְׁמִשְׁתְּדֵלִים הַמְשֻׁפְתִּים, בָמו שָׁאָמְרָנוּ (אבות פ"ז) וְעַל בְּתוֹרָה לְפִנֵי הַקְדוֹשָׁ ברוּךְ הוּא, שְׁבֵל מֵשְׁמִשְׁתְּדֵל בְתֹרָה, לֹא פּוֹתֵד מִפְגַעַי הָאָרֶץ תִּישָׁן, וְתַיִן צָעֵר תְּחִיה, וּבְתוֹרָה הָעוֹלָם, שְׁמֹור הוּא לְמַעַלה, שְׁמֹור הוּא לְמַטָּה. וְלֹא עוֹד, אַלֵא שְׁכֹופָת בָּל פְגַעַי הָעוֹלָם וּמוֹרֵיד אַוְתָם לְעַמְקָתָהוּם רְבָה.

בָא רְאֵה, בְשַׁעַה שְׁנָכְנָס הַלִּילָה, הַפְתָחִים גַּסְתָּמִים, וּבְלָבִים וְחָמָרִים אֲפָחָד. בִּמְהָחָבֵים הַמְּדִבְרִי הַתֹּורָה,

רשו לחייב, וכל בני עלמא נימי בערסינה, ונשפתהון הצדקיא שלקון לאתעננא לעילא. בד אתער רוח צפון, ואתפליג ליליא, אתערותא קדיישא אתער בעלמא, ואתמר בכמה דוכתי.

ובאה חילקה דההוא בר נש, דאייה קאים בהחיה שעטתא, ואשׁתדל באורייתא. בין דאייה פתח באורייתא, כל אינון זיגין ביישין, אעלן לוז בנוקבי דתוזמא רבָה, ובכפת ליה לחמור, ונחתת ליה בטפסקי דתחות עפרא, זיהמי כסרא.

בגיני כה, ישבר, דאשׁתדלותיה באורייתא, בפיית ליה לחמור, ונחתת ליה. מההוא גרים הפעולות, דאייה שליק לנוקא עלמא, ושוי מדורייה בין המשפטים, בין זיהמי בטפסקי דעפרא.

לשון הקודש

שורים ומושטטים בעולם, וננתנת רשות להשחית, וכל בני העולם ישנים במוטותיהם, ונשומות האזיקים עלות להתענג למללה. בשפטת עורת רוח אפון ונחקל חיללה, התעוורות קדשה משותם כה ישבר, שהשתדרלותו בתורה, פופת את החמור ומוריד אותו ממקומות. אשרי חלקו של אותו אדם שעומד באורה שעה ומשתדל בתורה. בין המשפטים, בין זמתה השרים שבעפר.

תא חוו, מה כתיב. וירא מנחה כי טוב ואת הארץ
כפי נعمמה וית שבמו לסלול ויהי למם עזוב.
וירא מנחה כי טוב, דא תורה שביבת. ואת הארץ
כפי נעטמה, דא תורה שבעל פה. וית שבמו לסלול,
למסבל עילא אורייתא, ולדבקא בה יומי ולילו.
ויהי למם עזוב, לממי פלה לקדשא בריך הויא,
ולאתדבקא בה, ולאთשה גריםיה בה.

רבינו שמעון ורבינו יוסף ורבינו חייא היו קא אזלי
מנגליילא עלאה לטבריה, אמר רבינו שמעון,
ניתך ונשתדל באורייתא, דכל מאן דידע לאשתדל
באורייתא, ולא אשתחדל, אתה חיב בנפשיה. ולא עוד
אלא דיבין ליה עילא דארעא, ושעבוד באישא,
דכתיב ביששכר, וית שבמו לסלול, מהו וית, סטה.
כמה דאת אמר, (שמואל א ח) ויתו אחרי הבצע. מאן

לשון הקודש

בא ראה מה כתוב, וירא מנחה כי טוב
וاثת הארץ כי נעטמה וית שבמו לסלול
ויהי למם עזוב. וירא מנחה כי טוב – זו
תורה שביבת. ואת הארץ כי נעטמה –
זו תורה שבעל פה. וית שבמו לסלול –
לסלול על התורה ולדבק בה ימים
ולילות. ויהי למם עזוב – להיות עזוב
את הקדוש ברוך הוא ולדבק בו ולחתיש
את עצמו בה.

דָסְטָא אֲרַחִיה וּגְרֵמִיה, דֶלָא לְמַסְבֵל עַוְלָא דָאוֹרִיִּתָא,
מִיד וַיְהִי לִפְנֵם עֹזֶב.

פָתָח רַבִי שְׁמֻעוֹן וְאָמַר, (משל ח) **לְהַנְחִיל אֹזְהָבִי יִשְׁ**
וְאֹצְרוֹתִיכֶם אַמְלָא. זְבָאַיְן אַיְנוֹ בְּנֵי עַלְמָא,
אַיְנוֹ דְמִשְׁתְּדָלִי בָאָוְרִיִּתָא, דְכָל מֵאַן דְאַשְׁתְּדָל
בָאָוְרִיִּתָא, אֲתְרָחִים לְעַיְלָא, וְאֲתְרָחִים לְתַתָּא, וְאֲחָסִין
בְכָל יוֹמָא, יְרוֹתָא דְעַלְמָא דָאָתִי. הַדָּא הַזָּא דְכָתִיב,
לְהַנְחִיל אֹזְהָבִי יִשְׁ. מֵאַיְיָשׁ. דָא עַלְמָא דָאָתִי דֶלָא
פְּסָק מִימָיו לְעַלְמָיו, וְגַטֵּל אָגֵר טָב עַלְאָה, דֶלָא זְבִי
בֵיהֶ בָר נָשׁ אַחֲרָא, וְמֵאַי אַיְהוֹ. יִשְׁשָׁ. וּבְגִינִי קָה, רְמִיז
לוֹ שְׁמָא דִישְׁשָׁכָר דְאַשְׁתְּדָל בָאָוְרִיִּתָא, יִשְׁשָׁכָר. דָא
הַוָּא אָגֵרָא דְאַיְנוֹ דְמִשְׁתְּדָלִי בָאָוְרִיִּתָא, יִשְׁשָׁ.

כְתִיב, (דיניאל ז) **חַזְהָה תְּנוּתָה עַד דִי כְּרָסְזָוָן רְמִיז וּעֲתִיק**
יּוֹמָין יְתַב וְנוּ. חַזְהָה תְּנוּתָה עַד דִי כְּרָסְזָוָן

לְשׁוֹן הָקוֹדֶש

שְׁלָא פּוֹסְקִים מִימָיו לְעוֹלָמִים וּנוֹטֵל שָׁכָר
טוֹב עַלְיוֹן שְׁלָא זָבָה בּוֹ אָדָם אַחֲרָה,
וּמִיהוּ? יִשְׁשָׁ. וּמִשּׁוּם בָּךְ רְמֵז לְנוּ בְשָׁמוֹ
שֶׁל יְשָׁכָר שְׁהַשְׁתְּדָל בְתּוֹרָה – יִשְׁשָׁ
שָׁכָר. וְהוּ שָׁכָר שֶׁל אָוֹתָם שְׁמִשְׁתְּדָלִים
בְתּוֹרָה, יִשְׁשָׁ.

כְתִיב (דיניאל ז) **חַזְהָה תְּנוּתָה עַד דִי כְּרָסְזָוָן**
רְמִיז וּעֲתִיק יּוֹמָין יְתַב וְנוּ חַזְהָה תְּנוּתָה עַד
אֹזְהָבִי יִשְׁשָׁ. מָה זֶה יִשְׁשָׁ? זֶה עוֹלָם הַבָּא

לְסִבְלָה עַל תּוֹרָה, מִיד וַיְהִי לִפְנֵם עֹזֶב.

פָתָח רַבִי שְׁמֻעוֹן וְאָמַר, (משל ח) **לְהַנְחִיל**
אֹזְהָבִי יִשְׁ וְאֹצְרוֹתִיכֶם אַמְלָא. אֲשֶׁר יָרִיכֶם
בְּנֵי הָעוֹלָם, אֲוֹתָם שְׁמִשְׁתְּדָלִים בְתּוֹרָה,
שֶׁבֶל מֵ שְׁמִשְׁתְּדָל בְתּוֹרָה, גַּאֲחָב
לְמַעַלָּה וּגַאֲחָב לְמַטָּה, וַיּוֹרֶשׁ בְכָל יוֹם
ירְשָׁת הָעוֹלָם הַבָּא. זֶה שְׁבָתוֹב לְהַנְחִיל
אֹזְהָבִי יִשְׁשָׁ. מָה זֶה יִשְׁשָׁ?

רמיו, בְּדַ אֲתָחָרֶב בֵּי מִקְדָּשָׁא, תְּרִי בְּרִסְוֹן נִפְלוּ, תְּרִי לְעִילָּא, תְּרִי לְתַתָּא. תְּרִי לְעִילָּא, בְּגַ�ן דְּאֲתְרָחִיקָת תַּתָּאָה מְעַלָּאָה, בְּרִסְיָא דְּיעַקְבָּא אֲתְרָחִיקָת מְבִרְסִיָּא דְּדוֹד. וּבְרִסְיָא דְּדוֹד נִפְלָתָה. הַדָּא הוּא דְּבָתִיב, (אייה ס) הַשְּׁלִיךְ מְשֻׁמִּים אָרֶץ. תְּרִי בְּרִסְוֹן לְתַתָּא, יְרוּשָׁלָם, וְאַינְזָן מְאֵרִי דְּאוּרִיתָא. וּבְרִסְוֹן דְּלַתְתָּא בְּגַ�ןָּא בְּרִסְוֹן דְּלְעִילָּא, מְרִיחָן דְּאוּרִיתָא הַיְנוּ בְּרִסְיָא דְּיעַקְבָּא. יְרוּשָׁלָם הַיְנוּ בְּרִסְיָא דְּדוֹד, וְעַל דָּא בְּתִיב, עד דֵי בְּרִסְוֹן, וְלֹא בְּרִסְיָא. בְּרִסְוֹן סְגִיאָן נִפְלוּ, וּבְלָהוּ לֹא נִפְלוּ, אַלֵּא מְעַלְבּוֹנָה דְּאוּרִיתָא.

תָּא חִזֵּי, בְּדַ אַינְזָן זְבָאי קְשׁוֹט מְשַׁתְּדֵלִי בְּאוּרִיתָא, בָּל אַינְזָן תְּוַקְבִּין דְּשָׁאָר עַמִּין, דְּשָׁאָר חִילִין, וּבָל חִילִין דְּלָהָן, אֲתְכִבִּין וְלֹא שְׁלָטִי בְּעַלְמָא, יְיַשְׁרָאֵל (נֶא וַיְשָׁ) אָזְדָּמָן עַלְיָהוּ לְסִלְקָא לֹזָן עַל כָּלָא.

לשון הקידוש

דֵי בְּרִסְוֹן רָמִיו – בְּשַׁנְחָרֶב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שְׁנִי כְּסָאות נִפְלוּ, שְׁנִים לְמַעַלָּה וְשְׁנִים לְמַטָּה, שְׁנִים לְמַעַלָּה, בֵּי הַתְּרִחָקָה הַתְּחִתּוֹנָה מְהֻעְלִיָּה. בְּסָא שֶׁל יְעַקְבָּא הַתְּרִחָקָה מִכְסָא דָוָר, וּכְסָא דָוָר נִפְלָל. וּזְה שְׁבָתוֹב (אייה ס) הַשְּׁלִיךְ מְשֻׁמִּים אָרֶץ. שְׁנִי כְּסָאות לְמַטָּה – יְרוּשָׁלָם, וְאַוְתָם בְּעַלִי הַתּוֹרָה. וְהַבְּסָאות שְׁלִמְטָה בְּמוֹ הַבְּסָאות שְׁלִמְעָלה, בְּעַלִי הַתּוֹרָה, הַיְנוּ בְּסָא שֶׁל